

DNES TĚ JEŠTĚ NEZABIJU – FENOMÉN DOMÁCÍHO NÁSILÍ V KONTEXTU ZDRAVOTNICTVÍ

PhDr. Branislava Marvánová Vargová
ROSA, z.s.

Konference Efektivní podpora zdraví V.
Praha, 15.6.2017

ROSA, z.s.

- Pomoc ženám, které mají zkušenost s násilím v rodině / partnerských vztazích již 24 let
- Informační a poradenské centrum
- Bezpečný azylový dům pro ženy a děti s utajenou adresou
- Telefonická linka
- Poradenství prostřednictvím mailu

Proč pomáháme ženám?

- Ženy jsou násilím v partnerských vztazích postihovány disproporčně více (90-95% obětí partnerského násilí tvoří ženy)
- Jedná se o formu genderově podmíněného násilí a zároveň o formu porušování základních lidských práv
- Zkušenost s fyzickým, a/nebo sexuálním násilím ze strany partnera má v ČR 32% žen (výzkum agentury FRA, 2012)
- Zkušenost s fyzickým násilím ze strany partnera má v ČR 21% žen (FRA,2012)

Zvláště ohrožené skupiny žen z pohledu zdravotníků

- Těhotné ženy (fyzické násilí se ve více než 30% začíná objevovat právě v době těhotenství ženy)
- Ženy s tělesným či zdravotním postižením
- Ženy, které se rozhodly od násilného partnera odejít

Ekonomické dopady domácího násilí a násilí na ženách

- Náklady na lékařské ošetření v důsledku násilí v partnerských vztazích : 1,85 miliardy korun ročně
- 215 milionů pak zaplatí samotné oběti DN na doplácích za předepsané léky a dalších přímých platbách
- U 14 ze 16 zkoumaných chronických onemocnění je jejich výskyt statisticky významně vyšší u obětí DN než u žen, které násilí nezažily
- Zdroj: proFem: Ekonomické dopady domácího násilí v oblasti zdraví, 2016.

-
- “Nikdy byste neměli předpokládat, že se o problematiku domácího násilí postará někdo jiný. Můžete být první a zároveň jedinou osobou, se kterou je oběť domácího násilí v kontaktu.”

KLÍČOVÁ ROLE ZDRAVOTNÍKŮ V SYSTÉMU POMOCI

- Zdravotníci jsou pro oběti “vstupní branou” do systému pomoci
- Zdravotnická dokumentace a popis zranění může být důležitou součástí trestního řízení
- Oběti si přejí, aby byli zdravotníci iniciativní a prokativní a na jejich zkušenost s násilím se otevřeně zeptali

-
- „Pokud nechceme být součástí problému, musíme být součástí řešení...“

- “Úkolem zdravotníků není rozhodovat o tom, zda někdo je či není obětí domácího násilí, ale primárně poskytnout zdravotní péči, informace a podporu všem ženám, které o své zkušenosti s násilím hovoří, stejně jako těm, u kterých vidí přítomnost rizikových signálů a zranění typických pro DN, avšak násilí v rodině popírají nebo se o něm stydí hovořit.”

PŘÍKLADY POSTOJŮ A KOMENTÁŘŮ OBVIŇUJÍCÍCH OBĚŤ

- Musela ho něčím vyprovokovat
- Kdo ví, co za tím je, vždyť on působí jako milý člověk
- Mně by se něco takového stát nemohlo
- Proč už dávno neodešla?
- Jenom jí nadává a žárlí, to není žádné násilí
- Čím jste ho tak vytočila, že Vás takhle zřídil?
- Může si za to sama, měla od něj už dávno odejít. Když s ním zůstává, asi se jí to líbí a nevadí jí to.
- Když si ho vybrala, tak ať s ním je.
- Proč si s ním pořizovala dítě? To nevěděla dřív, co je zač?

MOŽNÉ INDIKÁTORY DN V CHOVÁNÍ PACIENTKY

- Často se objednává kvůli vágním a neurčitým problémům a symptomům
- Zranění neodpovídají uváděnému způsobu jejich vzniku
- Pacientka se snaží zranění zakrývat (např. oblečením nebo odmítá odhalit určité části těla) či minimalizovat jejich rozsah
- Partner svou partnerku doprovází k lékaři, dožaduje se přítomnosti jak během pořizování vstupní dokumentace, tak během vlastního vyšetření
- Žena je zdrženlivá nebo nechce odpovídat před partnerem
- Pacientka nedodrží předepsanou léčbu

MOŽNÉ INDIKÁTORY DN V CHOVÁNÍ PACIENTKY - pokračování

- Pacientka se často nedostaví na objednané vyšetření či konzultaci
- Vícečetná zranění v různých stádiích hojení
- Pacientka působí vystrašeně, přehnaně úzkostně či depresivně (např. lekne se, když někdo otevře dveře a vstoupí, lekne se při neočekávaném zvuku apod.)
- Doprovázející partner působí dominantně či agresivně, odpovídá za ženu nebo odmítá odejít z vyšetřovny
- Časté reversy a předčasné ukončení hospitalizace
- Pacientka nedochází na pravidelné kontroly a vyšetření v průběhu těhotenství

FYZICKÉ DŮSLEDKY DN

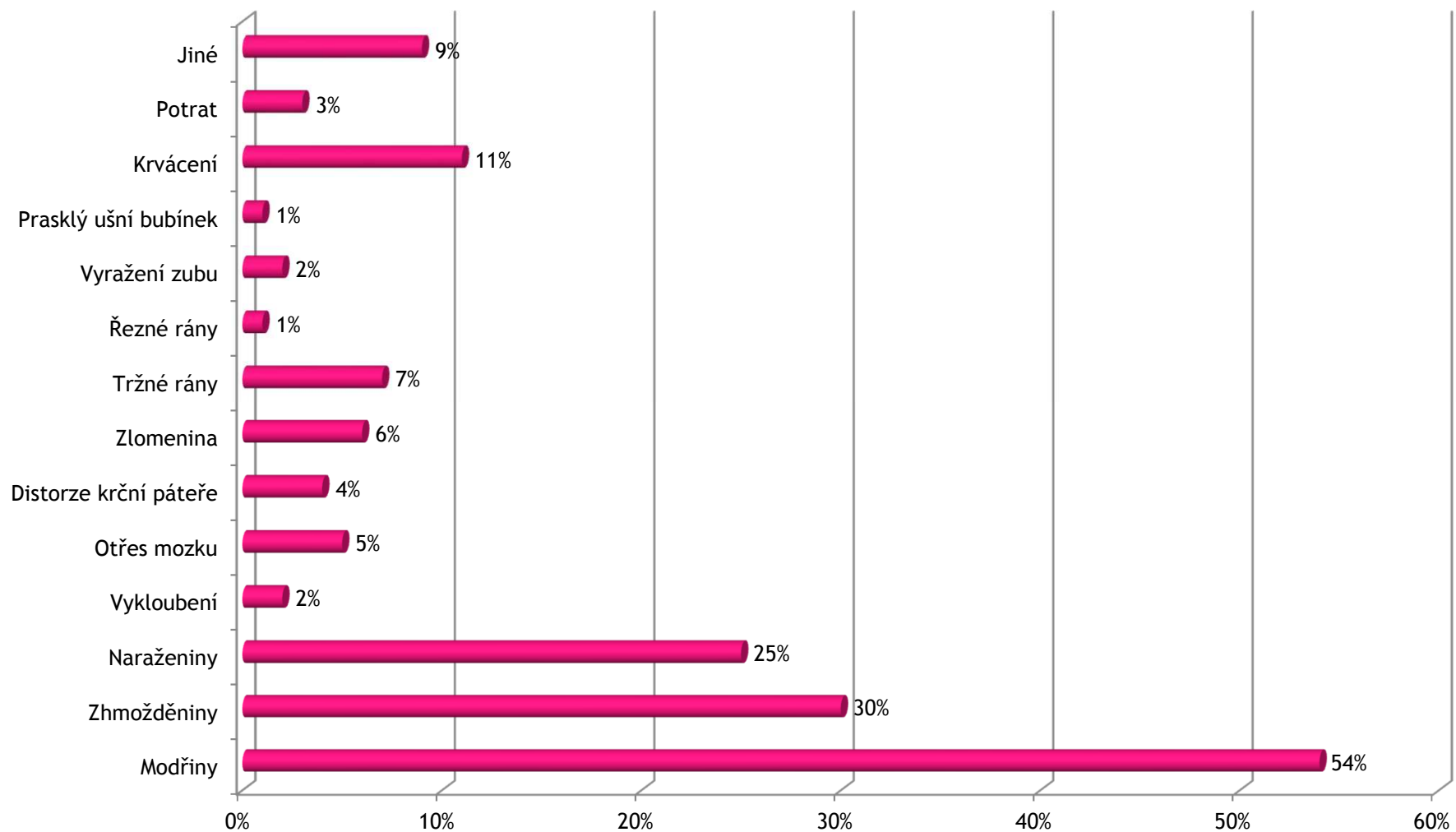
- Časté symptomy:
 - ✓ čerstvé i starší hematomy, tržné či řezné rány
- Stopy po škrcení
 - ✓ zjevné: strangulační rýha na krku či objemné hematomy na krku
 - ✓ méně zjevné: drobné krevní sufuze na spojivkách a víčcích, drobné hematomy na boltci, krvácení ze zvukovodu, pokousané rty, krvácení z nosu, pokousaný jazyk

FYZICKÉ DŮSLEDKY DN

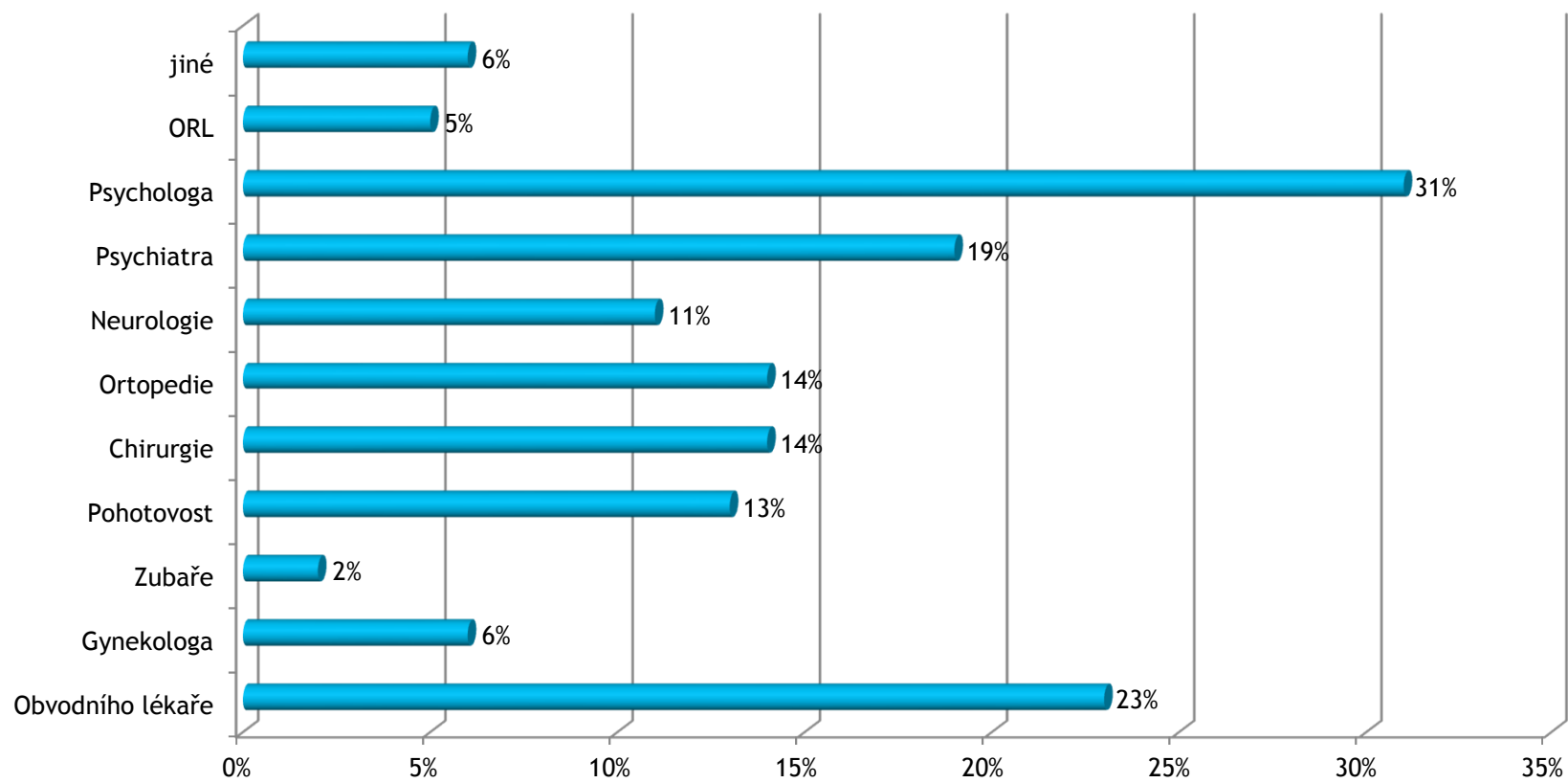
Nejčastější známky DN:

- Rýhy po poutání, hematomy na pažích a předloktí
- Na dolních končetinách mohou být hematomy na vnitřní straně stehen jako známky sexuálního násilí, stopy po bití na hýždích
- Stopy po vlečení či smýkání
- Stopy po pálení
- Pozornost věnujeme i starším zraněním

ZRANĚNÍ OBĚTÍ V DŮSLEDKU DN (Rosa 2015)

OBĚTI VYHLEDALY POMOC

VYHODNOCENÍ AKTUÁLNÍHO NEBEZPEČÍ

- BREF (Brief Risk Assessment for Emergency Departments) – J. Campbell (www.dangerassessment.com)
- Vyhodnocení akutního rizika pokračování násilí, vážného zranění, či zabití
- Pokud žena odpoví kladně na kterékoli 3 z 5 otázek, riziko, poukazuje to na 83% riziko závažného útoku / napadení.

METODA BREF

- Došlo v posledních 6 měsících ke zvýšení frekvence či závažnosti násilí?
- Ohrožoval Vás někdy partner zbraní nebo vyhrožoval jejím použitím? (zbraní je myšlena nejen střelná zbraň ale např. i nůž či jiný předmět, jehož použití by mohlo způsobit závažné zranění či smrt)
- Myslíte si, že by byl partner schopen Vás zabít / vážně zranit?
- Napadl Vás partner, když jste byla těhotná?
- Je Váš partner žárlivý a jsou projevy žárlivosti spojeny s násilím?

ROSA z.s.

- Tel. 241 432 466
 - SOS linka 602 246 102 (po-pá 9-18)
 - www.rosa-os.cz
 - www.stopnasili.cz
 - poradna@rosa-os.cz
- Ke konzultacím je nutno se předem objednat na tel. 241 432 466.

DALŠÍ KONTAKTY

- INTERVENČNÍ CENTRA – www.domaci-nasili.cz
- BEZPLATNÁ NONSTOP LINKA PRO OBĚTI
TRESTNÝCH ČINŮ A DN – **116 006**
- ACORUS – www.acorus.cz ,
- PROFEM – www.profem.cz
- RIAPS - +420 222 586 768 (8:00-16:00 hodin), +420 222
582 151 (16:00-8:00 hodin)